

Laudáció

Berecz Anita Benda Gyula díjjal való kitüntetése alkalmából

2021. augusztus 27.

A díj névadójának, Benda Gyulának különösen közel állt a szívéhez a városi társadalomtörténet, egyik fő művét szintén ebből a témakörből írta. Örömmel konstatálná tehát Dani, hogy az idei díjazottak egyike a várostörténet-írás új generációjának egyik különösen ígéretes tehetsége.

Berecz Anita 2006 és 2012 járt az akkor még főiskolának számító egri, ma már Eszterházy Károly egyetemre, amelynek doktori hallgatójaként végzett és védte meg doktori értekezését 2020 őszén. Kezdetből, pontosabban 2008-tól Eger város hosszú 19. századi társadalomtörténete állt kutatói érdeklődése homlokterében. Kezdetben az egri ingatlanok tulajdonjogi átalakulásának, valamint a városi tér szerkezeti változásainak a kérdése foglalkoztatta és több TDK konferencián is szerepelt e téma előadójaként, melyek egyikén díjat is nyert.

Doktori hallgatóként a téma kibővített vizsgálatára tért át, amikor az egri polgárság és városvezető réteg 19. századi átalakulását, szerkezeti módosulását, mondhatni, a modernizáció kihívására adott válaszát kezdte kutatni. A témából írt és a könyvként való megjelenés előtt álló doktori értekezéséhez, amely a *Választók és választottak. Eger polgársága a 19. században* címet viseli, széles levéltári forrásanyaghoz alapuló társadalomtörténeti adatbázist épített, majd azt kiaknázva komplex képet festett a városi rendi polgárság felbomlásáról és egy új, kisvárosi modern polgárság kialakulásának a rögzös folyamatáról. E mellett és ezen belül, várostörténészhez híven, különösen nagy figyelemben részesítette a tér történetét is, amely a házbirtoklás és a városökológia megannyi izgalmas kérdését tűzte napirendre. Módszertani sokrétűség hatotta át a munkát, amely a statisztikai bizonyítás kézenfekvő eljárása mellett bőségesen kamatoztatja az esettanulmányok formájában, a tipikus esetek leírásával megoldott bemutatás és igazolás számtalan lehetőségét. Külön nagy erénye ennek a lokális társadalomtörténeti analízisnek a családi-rokonsági hálózatok stratégiai szerepének sokirányú dokumentálása a mobilitási pályák és karrierminták alakulásában. Ennek minuciózus rekonstruálása a record linkage módszertani gyakorlatát követelte meg a történésztől.

Mindamellet ez nem egy provinciális várostörténeti rekonstrukció, hanem olyan munka, amely az adott lehetőségek keretei között bőséggel él az összehasonlítás metódusával is. S ezzel épp

azt a történetírói hagyományt igyekszik követni, amely Bácskai Vera, a kimagasló várostörténész egész munkásságát is mindig jellemezte.

Mindez nem teljesen a véletlen műve. Berecz Anita az egri egyetemen egy kitűnő kutató közösség tagja, amely Pap József körül tömörül és fontos vizsgálatokat folytat a dualizmus kori politikai elit témakörében. E mellett Berecz Anita betekintést nyerhetett az európai várostörténet-írás egyik igen fontos műhelyének a munkásságába is, amikor 2017-ben Campus Mundi ösztöndíj segítségével három hónapot töltött a Leicester-i Egyetem Várostörténeti Tanszékén, és több hetet töltött Rozsnyón, a helyi levéltárban folytatva várostörténeti kutatásait. Az Új Nemzeti Kiválóság Program keretében pedig tíz hónapos szakmai-kutatói ösztöndíjra nyert – a doktorjelölti kategóriában.

2017 ősztől immár oktatói feladatokat is ellát tudományos munkatársi minőségben és titkárként végzi a doktori iskola szervezési teendőit. Egyéni kutatómunkáját jól összehangolja a team munkában folyó kutatásokkal: tagja az Eger város történeti kutatócsoportnak, valamint a „A dualizmus kori parlamentarizmus regionális nézőpontból” címet viselő, OTKA támogatást élvező projektnek.

Berecz Anita eddig sem titkolta tudományos eredményeit: vezető hazai szakfolyóiratok, a *Korall*, a *Századok* és más fontos orgánumok adtak helyet a disszertáció témájában megjelent egyes dolgozatainak. Konferencia előadásokat itthon és külföldön is szép számban tartott.

Témavezetőként egy hihetetlenül szorgalmas és invenciózus történészt ismerhettem meg személyében, aki a modern kori hazai várostörténet-írás kétségkívül nagy reménysége is egyúttal. Amellett, hogy jó volt vele együtt dolgoznom konzulensi minőségben, nem kis büszkeségre is okot ad tanárának. Meg vagyok tehát róla győződve, hogy a lehető legjobb helyre kerül, a most szintén díjazott társával együtt, az idei Benda Gyula díj. Ezúton is teljes szívvel és őszintén gratulálok Berecz Anitának a már eddig elért szép szellemi teljesítményéért.

Gyáni Gábor